

tem mihi de priori lictio sermo sit, exinde patere potest, quod posteriores generis licita ad forum tantum humanum spectare in confessu sit, & ideo solum permittuntur, quia leges civiles multa cūjusque pudori ac honestati voluerunt relinquere. Conf. hic pluribus *Pufend. de J. N. & G. L. E. c. VI. §. 15.* Differt etiam lictum à dispensatione; hæc enim est exemption actus alicujus ab obligatione legis eum alias comprehendentis, ita ut lex quoad istum casum vires suas amittat & pro irrita habeatur. Deus vero quia leges suas naturales non immutat, nec circa eas aliter disponit.

§. IV. Tribus autem tractationem nostram absolvere constitui-
mus 1.) ut demonstremus, usuram Jure naturæ esse licitam. Si enim
adversa esset, nulli unquam gentium concessa dici potuisset, multo mi-
nus iis, quibus charitatis lex à Mose præscripta est, & à Christo repetita.
2.) Leges divinas, quibus repugnare videtur usura, non ad Christianos
pertinere, aut alias à republica Ebræa diversas gentes, sed Judæos tan-
tummodo, quorum ratio status potissima æqualitas erat, respicere. Quod
ubi evictum dederimus, neminem usuram impugnare arbitror, maxime
leges civiles intuentem, quæ nullam plane de usura difficultatem causari
solent. Quapropter 3.) quæstiones quasdam, quæ occasione fœnoris
moveri possunt annexam, easque breviter ex principiis nostris resol-
vam.

§. V. Id vero ante omnia exponendum mihi erit, uti aliis rebus,
ita pecuniæ suas pariter accessiones esse. Ac in genere quidem res quaslibet
triplici modo vel natura tantum, vel nostra simul accedente opera, vel
hac denique sola adhibita augeri animadvertisimus. Naturæ merito pal-
mam tribuimus; quæ sola sibi relicta ad usum hominis & varii generis a-
nimalia, & gramina atque arbores mira quantitate & que ac utilitate fru-
ctuum refertas proferre ac propagare solet. Cui si nostrum deinde stu-
dium auxilio veniat, quantum divitiarum nobis conferat, agricultura
testis est. Neque tamen sola hominis opera adeo sterilis existimanda est,
quo minus sine accedente natura, data tamen occasione, fortunas illius
amplificare beneficio pecuniæ possit. Itaque circa ultimum duntaxat
augendi modum occupati quærimus, utrum etiam lucrum quod ex mu-
tuata pecunia ad nos redit, in accessionum classem sit referendum? E-
quidem sunt, qui negant, prætendentes pecuniam per se rem sterilem
esse, neque centum & amplius annis in cista repositam fructus ullos pro-
ducere.